

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Кульбач Ю.

Національний університет харчових технологій

Сучасна економіка України, якій притаманні мінливість бізнес-середовища, висока залежність від впливу політичних чинників, посилення рівня конкурентної боротьби, ставить вітчизняні підприємства перед необхідністю впровадження антикризових заходів та конкретних скоординованих дій. Необхідність оволодіння основами антикризового фінансового управління зумовлена тим, що в умовах ринкової економіки підприємства здійснюють свою фінансово-господарську діяльність знаходячись під постійним впливом несприятливих внутрішніх та зовнішніх чинників, які можуть призвести до фінансової кризи та банкрутства [1].

Проаналізувавши різні підходи до визначення поняття антикризове фінансове управління підприємством можна дійти висновку, що на сьогодні це поняття є досить багатозначним і не існує однозначної думки щодо його трактування.

Антикризове фінансове управління підприємством слід розглядати в двох аспектах:

– по-перше, це комплекс профілактичних заходів, спрямованих на попередження фінансової кризи: системний аналіз сильних та слабких сторін підприємства, оцінювання ймовірності банкрутства, управління ризиками, впровадження системи попереджувальних заходів;

– по-друге, це система управління фінансами, спрямована на виведення підприємства з кризи, у тому числі проведення санації чи реструктуризації суб'єкта господарювання.

Отже, антикризове фінансове управління на підприємстві — це система принципів та методів управління фінансами підприємства, спрямована на проведення діагностики загрози банкрутства, в разі настання виведення підприємства з кризи та її подолання з метою забезпечення безперервної діяльності підприємства на всіх стадіях його розвитку [2].

Основною метою антикризового фінансового управління є розробка і реалізація заходів, спрямованих на швидке відновлення платоспроможності та достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, що забезпечить його вихід з кризового фінансового стану.

Існує безліч інструментів антикризового управління на підприємстві. Пропонуємо розглянути деякі з них.

Інвестиції сьогодні є для більшості підприємств єдиною можливістю для оновлення техніки та технології виробництва, здійснення капітальних ремонтів і подальшого розвитку. Оскільки в умовах кризи амортизаційні витрати підприємств на практиці використовується для покриття нестачі оборотних коштів і забезпечення діяльності матеріальними ресурсами, а при збитковості неможливе фінансування за рахунок власного прибутку та «дорогих» кредитних коштів, зростає потреба в інвестиціях як основному джерелі вирішення фінансових проблем [3].

Антикризовим інструментом може стати диверсифікація виробничої діяльності — «перехід на виробництво більш економічних, але не менш запитуваних товарів, впровадження нових видів діяльності, здійснення яких має певні пільгові умови, вихід на нові ринки, що характеризуються більшим рівнем доходу на душу населення — усе це є потенційним джерелом забезпечення стабільного та ефективного функціонування» [4]. Але необхідно враховувати, на якому етапі кризи знаходиться підприємство і чи зможе залучити необхідні інвестиції.

Стратегія диверсифікації є актуальною в післякризовий період, а під час кризи слід звернути увагу на маркетингові комунікації, цінові стратегії та креативні засоби [5]. Ефективність стратегії диверсифікації в докризовий період демонструє історія існування корейської компанії *Doosan*. Від роздрібною торгівлі готовим одягом компанія перейшла до випуску міцних алкогольних напоїв, пива, безалкогольних напоїв та іншої харчової продукції. Потім *Doosan* відкривала в Кореї ресторани швидкого обслуговування *KFC* і *Burger King*, видавала корейські версії журналів «*Reader's Digest*» і «*Vogue*», друкувала словники і шкільні підручники. Зростання конкуренції на цих ринках, інтенсивна зміна потреб покупців та їхніх вимог до продукції обумовили переорієнтацію компанії на виробництво атомних реакторів, теплових енергоблоків, опріснювальних установок, турбін і генераторів, литва і штампування. Сьогодні компанія *Doosan* — всесвітньовідомий постачальник будівельного устаткування та компактною будівельної техніки.

Кризові ситуації виникають на всіх стадіях життєвого циклу підприємства: у певні моменти воно може не давати прибуток або зазнавати збитки. Це короткострокові ситуації, але вони можуть набувати затяжного характеру і закінчуватися банкрутством підприємства. Щоб цього не сталося, необхідно вчасно зрозуміти причини, внаслідок яких підприємство опинилося в кризі, і здійснити відповідні заходи для їх усунення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент: Підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін. — К.:КНЕУ, 2005. — 536.
2. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: Підручник / Л.О. Лігоненко. — К.: КНТЕУ, 2005. — 824 с.
3. Салига О. М. Антикризове фінансове управління підприємством: Підручник / О.М. Салига — К.: КНЕУ, 2005. — 386 с.
4. Важинський Ф.А. Антикризове фінансове управління як економічна система / Ф.А. Важинський, А.В. Колодійчук, // Науковий вісник НЛТУ України. — 2010. — Вип. 20.3. — С. 127-132.
5. Мельник Ю.М. Маркетингові інструменти антикризового управління підприємством / Ю.М. Мельник// монографія. — Суми : ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2010. — С. 505-516.

Науковий керівник: Дем'яненко І.В.